

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 341/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ], zastúpeného [REDAKOVANÉ], advokátom a konateľom spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 66/2015 z 20. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva „*nebyť trestne stíhaný inak ako z dôvodov a inak ako spôsobom uvedeným v zákone*“ podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), ako aj základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 66/2015 z 20. januára 2016 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplynulo, že sťažovatelia boli rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „prvostupňový súd“) sp. zn. 4 T 74/2009 zo 7. októbra 2014 uznaní za vinných z pokračovacieho prečinu poškodzovania cudzej veci v spolupáchateľstve podľa § 20 k § 245 ods. 1 Trestného zákona na tam uvedenom skutkovom základe a bol im za to uložený peňažný trest (každému vo výmere 2 000 €) a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, im bol stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 5 mesiacov a povinnosť nahradiť poškodeným vzniknutú škodu.

3. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na podklade odvolania sťažovateľov preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku a toto ako nedôvodné uznesením sp. zn. 23 To 3/2015 z 23. februára 2015 zamietol (zrušil v napadnutom rozsudku len výrok o povinnosti nahradiť škodu jednému z poškodených s odkázaním tohto poškodeného so zvyškom uplatneného nároku na náhradu škody v občianskom súdnom konaní).

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali sťažovatelia dovolanie na najvyššom súde, v ktorom poukázali, že podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a súčasne aj podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku a na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia) a tiež aj z dôvodu podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku, že vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Najvyšší súd uznesením napadnutým touto sťažnosťou dovolanie odmietol z dôvodu, že nie sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) a § 374 ods. 3 Trestného poriadku.

5. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich označených práv (v bode 1) podľa ústavy a dohovoru uznesením najvyššieho súdu, rozsiahla časť ich sťažnostnej argumentácie však smeruje proti odsudzujúcemu rozsudku prvostupňového súdu a odvolanie zamietajúcemu uzneseniu krajského súdu. Týmto vytýkajú (argumentujúc aj s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu), že odôvodnenie ich rozhodnutí boli nedostatočné a v príkrom rozpore s vykonanými dôkazmi. V tejto súvislosti tiež uvádzajú, že najvyšší súd sa v uznesení nedostatočne vysporiadal s ich námietkami porušenia ich práva na obhajobu v dovolaní a s predloženými dôkazmi, a tvrdia, že skutkový stav je nedostatočne zistený. Takisto poukazujú na to, že prvostupňový súd aj odvolací súd „porušili ich práva na obhajobu“ a „dostatočné odôvodnenie“ v zmysle uvedených článkov dohovoru, pričom v závere to isté vytýkajú aj najvyššiemu súdu.

6. V petite sťažnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd porušil ich základné právo „*nebyť trestne stíhaný inak ako z dôvodov a inak ako spôsobom uvedeným v zákone*“ podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a „*právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru*“, zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Žiadajú priznať aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo všeobecnosti platí, že ústavný súd je zdržanlivý, pokiaľ ide o zásahy do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. V trestných veciach to zvyrazňujú čl. 50 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 1 ústavy tým, že stanovujú všeobecné súdy ako jediné oprávnené rozhodovať o vine a treste za trestné činy (obdobne I. ÚS 429/2014). Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov (vrátane Trestného zákona a Trestného poriadku) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Z týchto hľadísk

potom ústavný súd posudzoval rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľov proti uzneseniu odvolacieho súdu.

10. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nemožno nikoho stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon... Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva... vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe...

11. Sťažovatelia v petite sťažnosti (bod 6) namietajú porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru (bod 10) uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 4 (predtým § 20 ods. 3) zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľov, ktorí sú v danom prípade navyše zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení týchto práv iba v súvislosti s uznesením najvyššieho súdu, ktorým malo dôjsť k ich porušeniu, a bližšie sa nezaoberal ich námietkami v IV. časti odôvodnenia ich sťažnosti, ktorými mali prvostupňový súd, resp. odvolací súd údajne porušiť ich právo na obhajobu, resp. právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keďže v petite sťažnosti sťažovatelia, zastúpení advokátom, postup týchto súdov konkrétne nenamietali (odôvodnenie sťažnosti nie je zosúladené s jej petitom).

II.A

K namietanému porušeniu základného práva (na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

12. Ústavný súd preskúmal nosné dôvody sťažovateľov uvedené v bode 4 a 5 tohto rozhodnutia a zistil, že ich sťažnosť vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu je zjavne neopodstatnená.

13. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím štátneho orgánu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený tak možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorého by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 27/04, I. ÚS 158/05, IV. ÚS 300/08, IV. ÚS 158/09).

14. Najvyšší súd v tejto veci po opísaní skutkových a právnych záverov prvostupňového súdu a odvolacieho súdu (s. 1 až s. 4), podstaty odvolacích a dovolacích námietok sťažovateľov (pozri bod 4) a vyjadrenia prokurátora a poškodených (s. 6 a s. 7) svoje rozhodnutie riadne odôvodnil na s. 8 až s. 10 a k námietkam sťažovateľov prezentovaným aj v sťažnosti pred ústavným súdom zaujal jasné a zrozumiteľné stanovisko [k dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c), i) a § 374 ods. 3 Trestného poriadku]. Tieto závery a úvahy nebolo potrebné už osobitne citovať, pretože ich sťažovatelia dobre poznajú (uznesenie najvyššieho súdu bolo pripojené aj k ich sťažnosti).

15. Vychádzajúc z už uvedených mantinelov posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu, ústavný súd hodnotí napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako ústavne konformné, a teda nevyžadujúce korekciu zo strany orgánu ochrany ústavnosti. Tu je potrebné uviesť, že tak ako ústavný súd, ani najvyšší súd ako dovolací súd v trestných veciach nie je skutkovým súdom, ktorý by bol oprávnený skúmať skutkovú stránku veci. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku výslovne vylučuje, aby dovolací súd skúmal alebo menil správnosť a úplnosť zisteného skutku. Revízia skutkových zistení dovolacím súdom by preto zakladala postup contra constitutionem (čl. 2 ods. 2 ústavy), napr. obdobne pozri aj I. ÚS 89/2011.

16. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje,

17. Ústavný súd na základe uvedeného preto uzatvára, že nenachádza žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a sťažovateľmi namietaným porušením označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto bolo potrebné ich sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru (resp. práva na obhajobu) uznesením najvyššieho súdu

18. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy najvyšším súdom vychádzal ústavný súd z obsahu uvedeného práva, ktoré garantuje pozbavenie osobnej slobody len z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom. V danom prípade sťažovatelia svoju sťažnosť jednak bližšie neodôvodnili (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a navyše pozbavení osobnej slobody na základe rozsudku prvostupňového súdu v spojení s uznesením odvolacieho súdu ani neboli, čo vylučuje (i vzhľadom na odmietnutie ich sťažnosti v časti II.A) akúkoľvek možnosť dospieť k prípadnému záveru o porušení ich základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

19. Čo sa týka údajného porušenia čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, sťažovatelia - v sťažnosti kvalifikovane zastúpení advokátom - takisto neuvádzajú nič ústavne významné, v čom vidia porušenie tohto práva zo strany najvyššieho súdu. Z ich námietok možno vyvodiť, že tieto dôvody sú v tom, že všeobecné súdy napr. nevypočuli dvoch navrhovaných svedkov (odmietli návrh sťažovateľov na vykonanie dôkazov v trestnom konaní), resp. nereagovali na ich argumenty v skutkových otázkach, napr. že *„trvalé porasty, ktoré mali byť zničené sa nachádzajú na mieste činu a sú nepoškodené“*.

20. Ústavný súd zobral pritom do úvahy, že v rámci dohovoru poskytuje autoritatívny výklad jeho jednotlivých článkov judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), čo platí aj pre jeho čl. 6 ods. 3 písm. d). Toto právo však nie je absolútne v tom smere, že by mu zodpovedala povinnosť súdu vypočuť každého svedka, o ktorého požiadal obžalovaný (rozsudok ESLP z 22. 4. 1992, Vidal, rozsudok ESLP z 26. 3. 1996, Doorson).

21. Európsky súd pre ľudské práva viackrát potvrdil oprávnenie všeobecných súdov, keď rozhodol, že *„Prináleží zásadne vnútroštátnemu súdu rozhodnúť o nutnosti alebo*

vhodnosti predvolať svedka. Len výnimočné okolnosti by mohli viesť súd k záveru, že je nezlučiteľné s čl. 6 dohovoru ak by určitá osoba nebola vypočutá ako svedok.“ (napr. rozsudok Bricomt v. Belgicko zo 7. 7. 1989, séria A, č. 158, bod 89; podobne aj rozsudok Engel a spol. v. Holandsko z 8. 6. 1976, séria A, č. 22, bod 81). Právo dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech môže byť obmedzené vnútroštátnymi súdnymi orgánmi, ak nepovažujú ich výpovede za významné z pohľadu viny obžalovaného, resp. ak už nemajú význam pre zistenie pravdy (napr. Pisano v. Taliansko).

22. Judikatúra EŠLP týkajúca sa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru je preto jednoznačná v konštatovaní, že z neho nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov).

23. Z uvedeného vyplýva, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu sa nevytvorila možnosť porušenia práva sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Na okraj ústavný súd tiež poznamenáva, že v tejto súvislosti sťažovatelia ani neponúkli žiadnu ústavnoprávnu argumentáciu, ktorú by bolo možné pri rozhodovaní ústavného súdu zohľadniť.

24. Z tohto dôvodu preto ústavný súd rozhodol aj o odmietnutí sťažnosti sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenej aj v časti namietajúcej porušenie ich práva zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru.

25. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie uznesenia najvyššieho súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016